

EAPC blog

I si obrim les nostres dades? – Núria Espuny

🕒 25 d'octubre de 2016

I això de l'open data, de què ara parla tothom, què és? em preguntaven fa poc. Cada vegada més sovint aquest concepte apareix en les nostres converses i en els nostres projectes. Dades obertes, o *open data* en termes anglosaxons és, en resum, posar a disposició de tothom dades gratuïtament i de forma que puguin ser reutilitzades. Així de simple ... i així

de complex.

Les administracions públiques som generadores de quantitats ingents de dades, i a ningú no se li escapa que poder disposar d'aquestes dades de forma estructurada i ubicades en sistemes d'informació que permetin posar-les a disposició pública de forma fàcil implica un cost important. És cert. No obstant això, cal avaluar l'oportunitat d'assumir-lo des de l'anàlisi cost-benefici, és a dir, posant a l'altre costat de la balança els avantatges que això comporta.

Així, **per què** cal obrir les dades? Per començar, l'actual legislació incorpora diverses normes, com la Llei 19/2014, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, o la Llei estatal 37/2007, sobre la reutilització de la informació del sector públic (modificada per la Llei 18/2015) que ens imposa aquesta obligació. Tot i això, aquest no ha de ser el principal motiu que ens impulsi a l'obertura de les dades. Deixeu-me fer una enumeració de la resta, a risc de deixar-me'n algun:

- *Per transparència i rendiment de comptes:*

Des del moment en què dades com els contractes que fan els ens públics, o sobre els perceptors de subvencions, o amb qui és reuneixen els càrrecs directius de les entitats són de domini públic, és obvi que la ciutadania té en les seves mans una informació que li permet exigir-nos explicacions del per què de les nostres actuacions. La confiança perduda de la ciutadania amb les institucions públiques només serà recuperable amb mecanismes de transparència de les seves decisions i actuacions, i per mitjà de l'avaluació de la seva gestió.

- *Per fomentar la participació ciutadana i la seva col·laboració:*

L'augment de la qualitat democràtica del nostre país ha de passar, sense cap mena de dubte, per augmentar la participació de la nostra societat civil en la presa de decisions públiques. La seva col·laboració en la definició i execució de polítiques públiques no es pot limitar a exercir el seu dret a vot en les eleccions dels seus representants, sinó que cal involucrar-los durant tot el mandat. I són aquests representants elegits els que han d'habilitar eines per tal que es pugui dur a terme aquesta col·laboració. En aquest sentit, és evident que un dels requisits imprescindibles perquè la societat hi pugui participar és que pugui tenir a la seva disposició tota la informació relacionada amb la qüestió a tractar, de forma intel·ligible i en formats que permetin el creuament de dades per poder extraure informació addicional a la proporcionada per l'Administració.

- *Per incidir en el creixement econòmic i la innovació:*

Les dades obertes s'han convertit en un element catalitzador de la innovació, en el sentit que contribueix al sorgiment de nous negocis i a la generació de nous llocs de treball al voltant d'aquesta nova indústria de la informació, des d'empreses infomediàries (organitzacions intermèdies entre els productors i els consumidors d'informació) fins a desenvolupadors d'apps. A més, ja estan apareixent nous perfils professionals com són els periodistes de dades (periodistes especialitzats en recerca i anàlisi mitjançant aquestes dades obertes), o els anomenats "científics de dades", perfils que sembla que seran cada cop més necessaris en totes les organitzacions, incloses, òbviament, les administracions públiques. La missió d'aquesta nova professió és extraure coneixement de les dades, generar valor i aplicar-lo a les organitzacions per a millorar. Conceptes com *big data*, que generen nous coneixements per la combinació de gran quantitats de dades provinents de diferents fonts, també hi estan relacionats.

- *Com a suport a la investigació:*

Les dades obertes impliquen una millor qualitat de la investigació, ja que permet reduir costos en la recollida de dades i en facilita l'explotació mitjançant la

tecnologia, que fa possible el tractament massiu de dades. A més, el fet de poder posar en dades obertes els mateixos resultats de les investigacions facilita la compartició de coneixement i evita la repetició de projectes que s'hagin dut a terme prèviament, amb el consegüent estalvi de recursos.

- *Per augmentar l'eficiència i tenir millors serveis públics:*

En el cas de les administracions públiques, les dades obertes poden ajudar-nos a millorar la prestació dels serveis públics, reduir costos i millorar la presa de decisions. Un exemple dels beneficis interns associats és la interoperabilitat que implica, és a dir, la compartició de dades públiques de diferents ens sense necessitats de convenis per compartició de dades ni integracions tecnològiques entre sistemes d'informació. Les dades obertes ajudaran a la millora dels serveis públics ja que contribueixen a la detecció d'ineficiències i a l'optimització dels processos interns. Hem d'interioritzar i impregnar en l'ADN de la nostra organització la necessitat de resoldre, de planificar i d'avaluar, tot basant-nos en dades objectives i quantificables.

I, per concloure, un darrer argument i definitiu: en el cas dels ens públics, hem de tenir present que no estem "donant" les dades, sinó que retornem a la ciutadania allò que és seu, allò que ha estat generat amb diners públics. Les dades no són nostres i no ens les podem quedar. Les dades del sector públic són públiques (i perdoneu la redundància) la qual cosa vol dir que pertanyen a la ciutadania. Excepcionalment, només en casos comptats, poden ser excloses de la publicitat per raons de pes tipificades per la normativa vigent, per temes de seguretat nacional o per privacitat d'informació personal. Hem de tenir sempre present que el projecte d'obrir dades no consisteix a pensar QUIN tipus específic de dades, diferents i separades de les que utilitzem habitualment hem d'obrir, sinó que es tracta de pensar COM podem publicar aquestes dades que utilitzem en la nostra gestió diària.

Ens queda un llarg camí per recórrer dins de la nostra organització, des de la detecció de totes les dades susceptibles de ser obertes fins a la tasca de gestió del canvi cultural respecte de la informació que elaborem i gestionem, i tot aquest treball que tenim per endavant no l'hem de viure només com a necessari per donar compliment a unes lleis. Suposa, com ja hem esmentat, no únicament un benefici per a emprenedors, periodistes, investigadors i ciutadania, en general, sinó que és també una gran oportunitat per contribuir a la reordenació i millora de la nostra informació. El fet d'haver de fer l'exercici d'inventariar, definir metadades descriptives, detectar la informació associada que es requereix, analitzar la qualitat de les dades, els circuits necessaris per obtenir-les, etc., ens ha de permetre fer aflorar les inefficiències, mancances i inexactituds actuals i reconduir-les. En definitiva, l'obertura de dades ens obliga a una bona gestió interna d'aquestes dades, i això redunda en millorar l'eficiència en la prestació dels serveis públics.

I aquesta important i immensa tasca, sense la complicitat de tota la nostra organització, és un objectiu impossible d'assolir. Hi ha d'haver creença en el projecte, tant des de l'àmbit polític com des de l'àmbit administratiu, cada un dels empleats públics, a tots els nivells. És imprescindible que en el nostre dia a dia, en els procediments, en els sistemes d'informació, en qualsevol projecte, es tingui present que

aquella dada ha de ser pública i ha d'estar impulsada des del vèrtex directiu i polític, per tal de posar-hi els recursos i la convicció per a fer-ho realitat.

Hem iniciat un camí que no té marxa enrere, i quan abans ens calcem les sabatilles de córrer, millor.

Núria Espuny i Salvadó

Directora General de Transparència, Dades Obertes i Qualitat Democràtica

◆ DADES OBERTES, INNOVACIÓ, NÚRIA ESPUNY, OPEN DATA, TRANSPARÈNCIA